

Masterclass Conceptontwikkeling herbestemming

Het belang van een goed concept bij herontwikkeling erfgoed

Oude, monumentale gebouwen zijn belangrijk in het leven. Ze geven antwoord op de vraag wie we zijn en hoe onze samenleving is gegroeid. Maar door ontkerking, krimp en andere factoren dreigt leegstand en verval voor duizenden waardevolle kerken, fabrieken, scholen, kantoren, etc. Vaak verdienen deze gebouwen dat ze een nieuwe gebruiksfunctie krijgen met behoud van de monumentale waarden. Maar herbestemmen van monumenten is een uitdagende puzzel. Voor welke nieuwe functies leent het gebouw zich? Waarvoor kunt u de bestaande kwaliteiten inzetten? En wat is realistisch in de huidige markt? De praktijk laat zien dat een goed concept essentieel is voor het succes van de herbestemming van erfgoed.

Doel

Nederland is rijk aan cultureel, industrieel en agrarisch erfgoed. Zo zijn er bijna 62.000 rijksmonumenten, 900 provinciale en bijna 43.000 gemeentelijke monumenten in Nederland. Deze bijzondere gebouwen vertellen allemaal een eigen verhaal over een stad, een gebied en/of het land.

Door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen staan veel monumenten echter leeg of komen leeg te staan. Maar, waar leegstand is, is vaak ook ruimte voor nieuw gebruik. En in de huidige moeilijke economische tijden is hergebruik niet alleen pure noodzaak, maar ook een kans. Immers, oude gebouwen zijn meestal een waarborg voor authenticiteit en karakter. Plekken waar geschiedenis letterlijk levend wordt gehouden. Door herbestemming van erfgoed worden het verleden, heden en toekomst met elkaar verbonden.

Klassieke aanpak bij herbestemming van erfgoed is dat instellingen zelf een nieuw concept bedenken (of laten bedenken door experts). Maar de hedendaagse praktijk van succesvolle herbestemmingen laat zien dat een concept zowel de basis vormt voor, als de uitkomst is van de samenwerking van instelling, publiek, participanten, experts en stakeholders. Conceptontwikkeling vormt dan ook de essentiële processtap tussen strategie en uitvoering. Het concept voor her te bestemmen erfgoed vormt de brug tussen strategie en realisatie. Vaak echter wordt deze schakel niet herkend.

De kennis, kunde en ervaringen ontbreken daarvoor dikwijls bij eigenaren, bestuurders en initiatiefnemers betrokken bij de herbestemming van erfgoed. Deze masterclass biedt de gelegenheid om inzichten op het gebied van conceptontwikkeling vanuit de wetenschap te verbinden met de praktijk.

De samenstelling van de deelnemers en experts aan de masterclass is zoveel mogelijk multidisciplinair. De masterclass kan zo verbindend werken naar de organisaties die elkaar in de praktijk niet altijd gemakkelijk vinden. Het benut de bestaande netwerken en creëert nieuwe verbindingen. De kennis en kunde over de hele keten van strategie tot uitvoering kan zo worden benut.

Doelgroep

De masterclass is bedoeld voor eigenaren, bestuurders, en/of exploitanten/beheerders van cultureel, industrieel of agrarisch erfgoed die serieus overwegen om een herbestemmingstraject te starten en/of;

- een subsidieaanvraag hebben gedaan of van plan zijn om dat te gaan doen voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek en waarbij een nieuw concept ontwikkeld moet worden of;
- geen subsidie hebben ontvangen voor het doen van een haalbaarheidsonderzoek omdat het plan en concept (nog) niet voldoende overtuigend was.

PROFESSIONELE
ONTWIKKELING

Resultaat

Meer kennis en inzicht in conceptontwikkeling als essentiële stap om te komen tot succesvolle herbestemming van erfgoed, een betere benutting van bestaande netwerken en het creëren van nieuwe relaties en netwerken.

Voor wie

Eigenaren, bestuurders en/of exploitanten/beheerders van cultureel, industrieel en/of agrarisch erfgoed, eventueel aangevuld met betrokken ambtenaren provincie en gemeenten.

Informatie

De kosten zijn afhankelijk van de exacte invulling van de masterclass en variëren van € 11.000,- tot € 14.000,-. Uitgaande van een groep van 25 deelnemers bedragen de kosten tussen € 440,- en € 560,- per persoon (exclusief btw en arrangementskosten).

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Paul Overakker
paul.overakker@wagenaarhoes.nl
M 06 – 13 17 40 11

WagenaarHoes Organisatieadvies
Postbus 166
3970 AD Driebergen
T 0343 - 52 40 10
E secretariaat@wagenaarhoes.nl
www.wagenaarhoes.nl/academie

Ook kunnen ambtenaren die bij deze trajecten betrokken zijn, aan de masterclass deelnemen.

Van alle deelnemers wordt verwacht dat zij aan alle bijeenkomsten deelnemen, zich gedegen voorbereiden, bereid zijn om kennis te delen en dat zij actief en constructief deelnemen aan de discussie.

Opzet

Conceptontwikkeling vraagt om een goed doordacht proces op maat. Een standaard-aanpak helpt niet, maar er is wel een aantal samenhangende factoren die het succes mede bepalen, zoals de 'integrale' waardering van het erfgoed door samenwerking, een goed concept dat meer is dan alleen een creatief idee en voldoende aandacht voor procesregie. In de masterclass komen al deze factoren aan de orde.

De masterclass bestaat uit minimaal twee dagdelen, die minimaal vier en maximaal zes weken na elkaar plaatsvinden. Optioneel kan de masterclass worden uitgebreid met advies op maat per deelnemer.

De masterclass vindt bij voorkeur plaats in een (leegstaand) monument, dat voor herbestemming in aanmerking komt. Hierdoor kan de behandelde theorie in de masterclass gelijk in de praktijk worden toegepast.

Aan de masterclass nemen minimaal 20 en maximaal 25 personen deel. Er is voldoende ruimte voor eigen inbreng van deelnemers en voor direct contact tussen experts en deelnemers.

Opbrengst

Aan het eind van de masterclass hebben deelnemers:

- meer inzicht in het belang van conceptontwikkeling als essentiële stap om te komen tot succesvolle herbestemming van erfgoed;

- hun kennis vergroot over conceptontwikkeling als kernmethodologie om van een inhoudelijke visie en bestuurlijke strategie te komen tot effectieve uitvoering;
- meer basisvaardigheden op het gebied van procesregie zoals de organisatie van het traject, de communicatie met stakeholders en de activering van het publiek;
- inzicht in elkaars kennis en ervaringen;
- nieuwe relaties en netwerken gericht op uitwisseling van kennis, ervaring, informatie en samenwerking tussen erfgoedinstellingen;
- een betere benutting van bestaande netwerken en basis voor nieuwe allianties.

Kosten

De kosten zijn afhankelijk van de exacte invulling van de masterclass en variëren van € 11.000 tot € 14.000. Uitgaande van een groep van 25 deelnemers bedragen de kosten tussen € 440,- en € 560,- per persoon. Dit is exclusief btw en arrangementskosten. Wij stellen graag een aanbieding op maat voor u op.

Programma

Dagdeel 1: Bewustwording belang conceptontwikkeling

In het eerste dagdeel bestaat het programma uit de volgende onderdelen:

- Welkom en introductie locatie
- Algemene introductie masterclass conceptontwikkeling
- Essenties van conceptontwikkeling
- Ruimtelijke en monumentale waardering
- Procesregie bij herbestemming erfgoed

Dagdeel 2: Toepassen theorie in praktijk

Het tweede dagdeel omvat de volgende onderwerpen:

- Maatschappelijke waardering en de rol van het publiek

- Economische waardering en de rol van de markt
- Inleiding en nadere achtergronden van de locatie
- Verkenning conceptuele mogelijkheden van locatie
- Bespreken leerpunten

Organisatie masterclass

Paul Overakker is eerste aanspreekpunt voor deze masterclass.

Hij is verbonden aan WagenaarHoes

Organisatieadvies. Hij was onder andere procesmanager voor de ontwikkeling van Natura Docet Wonderryck, "Kunstwerk Diepenheim" en een aantal rijksmonumenten zoals het stadhuis van Enschede, de Hollandsche Schouwburg in Amsterdam en monumentale kerken in Zutphen en Apeldoorn. Paul is eindverantwoordelijk voor de inhoud van de masterclass en verzorgt zelf ook diverse onderdelen hiervan.

Vanuit WagenaarHoes is **Pauline van 't Zelfde** als tweede adviseur betrokken bij de masterclass.

Zij werkt sinds 2003 als adviseur bij WagenaarHoes. Met haar focus op implementatie en inzicht in de bestuurlijke context, slaagt Pauline erin om mensen van verschillende organisaties te laten samenwerken.

In de masterclass treden diverse experts op vanuit verschillende achtergronden en relevante disciplines uit de praktijk en wetenschap. Per masterclass wordt mede afhankelijk van de context van de deelnemers te zijner tijd bepaald wie de experts zijn.

Referenties

- Provincie Overijssel